

M.LÜDIGI NIM. VÄNDRA MUUSIKAKOOLI KUNSTIALASE PÕHIHARIDUSE ÕPPEKAVA

ÜLDSÄTTED

1. M. Lüdigi nim. Vändra Muusikakooli (Vändra Muusikakooli) kunstialase põhihariduse õppekava (edaspidi: õppekava) on dokument, mille alusel toimub õppetöö Vändra Gümnaasiumi ruumides.
2. Õppekava on välja töötatud üleriigilise õppekava alusel, arvestades iga õppeastme ja kunstiklassi võimaluste omapära.
3. Kooli õppekorralduse aluseks on huviharidusstandardi ja huviala riikliku raamõppekava alusel koostatud kooli õppekava.
4. Õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppeaja, üleriigilise õppekava vahekorra muusikakooli õppekavaga, õppeainete loendi koos ajalise kestuse ja ainekavadega, õppeainete valiku võimalused ja tingimused ning nõuded õppe-etappide ja kunstieriala lõpetamise kohta.
5. Õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest.

I ÜLDOSA

1. Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ja põhiülesanded

1.1. Vändra Muusikakooli kunstieriala ülesandeks on laste ja noorte loomevõimete avastamine ja kavakindel arendamine, professionaalse kunstihariduse õppeks tarviliku ettevalmistuse andmine ja kohaliku kultuurielu edendamine. Õppe- ja kasvatustöö koolis aitab kujuneda isiksusel, kes mõtleb loovalt, arendab kunstitaju ja fantaasiat.

1.2. Vändra Muusikakooli kunstieriala eesmärgiks on: anda lapsele vajalikke käelisi oskusi; õpetada nägema ja mõistma kunsti läbi ajaloo.

1.3. Õppe- ja kasvatustöö muusikakooli kunstierialal peab aitama kujuneda isiksusel, kes:

- mõtleb loovalt;
- oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata;
- suudab valida, otsustada ja vastutust kanda;
- oskab teha tööd, on valmis koostööks;
- mõistab teadmiste ja pidevõppe tähtsust, oskab õppida;
- aktiivse kunstilise tegevuse kaudu arendab kunstitaju, fantaasiat.

II ÕPPEKAVA PÕHIMÕTTED

2.1. Muusikakooli kunstieriala ainekavad ei dikteeri kunstiainetes vahendite, materjalide ega tehnika valikut, vaid annavad oskuste arendamiseks suunad ja tasemenõuded, soovitud muus osas.

2.2. Võrdne võimalus kunstialase eelhariduse omandamisel ja professionaalseks õppeks ettevalmistamisel tagab huvilistele õpilastele võrdsed võimalused ühest õppeaastast teise, ühest koolist teise üleminekuks.

2.2. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi, individuaalseid iseärasusi.

2.3. Lähtudes demokraatia põhimõtetest kujundavad koolielu reegleid õpilased, õpetajad ja lapsevanemad üheskoos. Õppetöö kavandamise peetakse silmas igäühe võimekust, kus muusikakooli kunstieriala ülesanne on suunata õpilast oma tegevust jälgima ja õppimist kavandama, analüüsima ning kujundama isikupärast väljendusstiili.

III SEOSSED ERI ÕPPEAINETE VAHEL

Muusikakooli kunstieriala õppes on õppeained omavahel tihedalt seotud ja õpilase areng sõltuvuses tehniliste ja vaimsete omaduste arendamise ajastamisest. Õpetaja ülesandeks on leida ja välja kujundada professionaalseks õppeks võimelised õpilased ja õppekava tervikliku täitmise korral suunata nad sobivale erialale.

IV ÕPPEPROTSESS

4.1 Õppimise käigus analüüsib ja hindab õppija õpitavat pidevalt ning edukus sõltub õppija oskustest õppida. Õpetaja on õpitegevuste kavandaja ja looja ning õppimistahtmise innustaja. Hindamine on osa kunstieriala õppeprotsessist. Õpilane peab teadma, mida hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.

4.2. Hindamise põhieesmärgid on:

- motiveerida õpilast sihikindlamalt õppima;
- anda teavet õppimise käigust õpilasele, õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanemale;
- määratleda õpilaste individuaalsed õpitulemused.

4.3. Hindamine võib olla sõnaline (analüüs/hinnang) ja numbriline (hinne);

- protsessi hindamine (jooksva õppimise, vahetulemuste arvestamine, näitusetevetus);
- arvestuslik hindamine võib olla nii koolisisene kui –väline (eksam, arvestus, näitus, konkurss);
- õpitulemuste arvestuslik ja kokkuvõttev hindamine on aluseks tunnistuste väljaandmisel õppekava nõuete täitmise ja kooli lõpetamise kohta;
- õpilase üleviimine õppeaastalt järgnevale toimub positiivsete hinnete alusel;
- koolivälise arvestusliku hindamise üks vorme on üleriigilised, rahvusvahelised ja maakondade piires korraldatud konkursid, näitused, ülevaatused;

- eksami puhul võib hindamisprotsessi kaasata kunstieriala väliseid erialaste teadmistega isikuid;
- õpitulemuste arvestuslik ja kokkuvõttev hindamine on aluseks tunnistuste väljaandmisel õppekava nõuete täitmise ja kunstieriala lõpetamise kohta.

V ÕPPETÖÖ KORRALDUS

5.1. Õppetöö algab igal aastal 1. septembril ja õppeaasta kestab 35 õppenädalat. Kunstiosakonnas sisaldab see ka õppepraktikat. (laager)

5.2. Õppeaasta on jaotatud neljaks õppeveerandiks:

5.3. Iga õppeveerandi lõpul toimub hindamine. Õppeaasta lõpul antakse õpilastele tunnistused.

5.4. Koolivaheajad on üldhariduskoolides kehtestatud aegadel.

5.5. Õppeastmed:

Kunstieriala:

- 1) ettevalmistusklass 1-2 aastat;
- 2) põhikooli aste I – IV klass;
- 3) lisa-aastad 1-2 aastat;
- 4) täiskasvanuõpe;

5.5.1. Ettevalmistusklass 1-2 aastat

Eesmärk: anda käelisi oskusi kooliealistele lastele, kes soovivad tegeleda kunstiga rohkem kui algkoolis võimalik, ühtlasi valmistab eelkool ette õpilasi Väandra Muusikakooli kunstieriala põhikooli astme jaoks.

5.5.2. Põhikooli aste I-IV klass

Põhikoolis toimub: loomevõimete kavakindel arendamine, loominguprotsessi seaduspärasuste ja etappide tundmaõppimine, kunstiteoste retseptsiooni- ja interpretatsioonivõimalustega tutvumine, arendamine ja püsiva suhte loomine visuaalse kunstikultuuriga, tehniliste oskuste arendamine.

Põhikooli astmes suunatakse õpilasi mängult õppimisele. Äratatakse huvi loometegevuse vastu ja selgitatakse välja eeldused edaspidiseks kunstieriala õppimiseks. Lähtuvalt põhikooli astme õppekavast luuakse põhikooli klassides ühine teadmiste baas, mis võimaldab jätkata edaspidiseid õpinguid.

5.5.3. Põhikooli viimases klassis peale lõputööde kaitsmise järel antakse õpilastele lõputunnistus.

5.5.4. Lisa-aastad 1-2 aastat;

Põhikooli lõpetamise järel võimaldame tegeleda kunstiga edasi neil, kes muusikakooli kunstieriala põhikooli osa on lõpetanud või on kunstiajandi ja kunstihuvi avastanud hiljem.

5.5.5. Lisa- aasta kunstieriala eesmärgid ja tööplaanid lepitakse kokku kursustel osalejate ja juhendaja vahel.

5.6. Tundide jaotus

Põhiõppes õppivad õpilased on kohustatud läbima ühe õppepraktika.

1) ettevalmistusklass 1-2 aastat;

2 tundi nädalas

2) põhikooli aste I – IV klass;

- Joonistamine 2 tundi nädalas
- Maalimine 2 tundi nädalas
- Kompositsioon 2 tundi nädalas
- Vormiõpetus, keraamika 2 tundi nädalas
- Kunstiajalugu 1 tund nädalas

3) lisa-aastad 1-2 aastat;

- Joonistamine 2 tundi nädalas
- Maalimine 2 tundi nädalas
- Kompositsioon 2 tundi nädalas
- Vormiõpetus, keraamika 2 tundi nädalas
- Kunstiajalugu 1 tund nädalas

4) täiskasvanuõpe;

- Kujutav kunst 3 tundi nädalas
- Keraamika 2 korda kuus 3 h

VI ÕPPEKAVAD

1. Õppekava rakendamisel arvestatakse õpilase ealisi ja individuaalseid iseärasusi.

2. Õppekava arendustöö muusikakoolis (huvikoolis) on pidev.

3. Õpetajad võtavad osa nii ainekavade väljatöötamisest kui ka muusikakooli (huvikooli) arengukava kujundamisest.

4. Väandra Muusikakooli kunstieriala õppekavas on üldosa ja ainekavad. Väandra Muusikakooli kunstieriala õppekava üldosas kajastuvad otsustused, mida Väandra Muusikakool on teinud oma eripära määratledes.

VII AINEKAVAD

- Ainekavade koostamisel on aluseks kohaliku omavalitsuse huvialakooli ja kunstikoolide üleriigiline õppekava, mille alusel on koostatud Vändra Muusikakooli kunstieriala võimalusi ja eripära arvestavad ainekavad koos tunnijaotusplaani ja soovituslike õppeülesannetega.
- Ainekava on aluseks ka individuaalõppe korras kunstierialal õppivatele õpilastele.

7.1. ETTEVALMISTUSKLASS

Eesmärk anda käelisi oskusi eelkooliealistele, kes soovivad tegeleda kunstiga rohkem kui alushariduse ja üldhariduskooli õppekava seda võimaldab ning jätkata oma õpinguid põhikooli astmes.

Sihtgrupp: Ettevalmistusklass 1-2 a.

Tundide arv: 2 tundi nädalas.

Vastuvõtt: ettevalmistusklassi toimub avalduse alusel, katseid ei toimu.

Arvestuslik hindamine: Töö käigus vaatlused ja arutelud, suuline hinnang. Veerandite lõpus tööde näitus ja ühine arutelu. Aasta lõpus kirjutatakse välja ettevalmistusklassi tunnistus. Tööd tagastatakse õpilasele. Silmapaistvaist töödest valik kooli näituste fondi. Ettevalmistusklassi õppekava läbimine võimaldab sujuvalt jätkata õpinguid põhikooli astmes, sest selleks vajalikud oskused on omandatud.

Õppekava eesmärgid, õpitulemused:

Meeldivas töökeskkonnas säilib ja areneb lapse huvi ümbritseva maailma ja kunstivaldkondade vastu.

Õpilane: tunneb rõõmu kunstilisest tegevusest, isikupäraste ideede väljendamisest; suudab (juhendaja poolt suunatuna) keskenduda vaatamisele, kuulamisele; väljendab ennast julgelt loovtegevustes; tähtsustab kunstialast tegevust oma võimete tundmaõppimiseks ja arendamiseks; suudab põhjendada oma kunstieelistusi eakohasel tasemel; suhtub mõistvalt ja kriitiliselt enda ja teiste töödesse ning ümbritsevasse kunsti (sh. massimeedia, kommerts); loob omanoolisi kunstitöid ja kogeb elamuslikke esitusi; sallib erinevaid väljendusviise; märkab kunstide elemente ümbritsevas keskkonnas; tunneb huvi oma rahvuskultuuri nähtuste vastu; on tolerantne erinevate kultuuriilmingute suhtes; omandab esmased tehnikad ja oskused kunstiliseks eneseväljenduseks; austab loomingu autorlust ja loominguprodukte.

Lapsed õpivad vaatlema ja mõtlema ning sellega seoses nähtut kujutama. Harjutavad töövahendite käsitlemist, vahendite ja materjalide säästlikku kasutamist. Tutvuvad eri liiki kunstiteostega, uute tehnikatega ja õpivad uusi töövõtteid. Õpivad sobitama värve, kasutama looduse värve oma kunstitöös. Suhtuvad lugupidavalt teiste töödesse, arendavad koostöötamise oskust, püsivust oodata oma järjekorda ühistöö tegemisel. On loominguliselt aktiivsed, tunnevad rõõmu loomisest.

Õppetegevuste eesmärgid ettevalmistusklassi lõpuks:

Tehniliste oskuste omandamine.

Õpilane: oskab paindlikult ja kombineeritult kasutada erinevaid materjale, töövahendeid ja tehnikaid.

Tööprotsessi juhtimine.

Õpilane: suudab keskenduda ülesandele ja viia alustatu adekvaatse lõpetatuse astmeni (vastavalt töö iseloomule); on loominguine, otsib erinevaid lahendusvõimalusi; oskab kavandada, algseid ideid edasi arendada, katsetada erinevaid võimalusi nii sisulise lahenduse kui teostuse osas.

Visuaalse info otsimine ja kasutamine oma töös.

Õpilane: uurib loodusnähtusi ja objekte ümbritsevas keskkonnas ja leiab oma viisi nende kujutamiseks; oskab leida pildilist infot, näidiseid, eeskujusid, abivahendeid ja neid oma töös loominguiliselt kasutada.

Kujutava kunsti teadmiste rakendamine.

Õpilane oskab: anda edasi vormi karaktersust; saada segamise teel uusi värvitoone; näidata objektide paiknemist esi- ja tagaplaanil; rakendada vormi-, värvi, kompositsiooni- ja perspektiivi lihtsamaid reegleid; inimest kujutada enam-vähem õigete proportsioonidega; rõhutada teose dominanti; kujutada lihtsustatult rütmilisust; teadlikult kasutada maalimisel piiratud paletti.

Kujundamine, disainimine.

Õpilane: meisterdab lähtuvalt materjalist, tehnoloogiast, esteetilisusest; oskab lihtsalt kujundada oma ümbrust, rakendab lihtsamaid disainireegleid.

Visuaalse keskkonna teadvustamine.

Õpilane oskab: jälgida ja kirjeldada loodus-ja tehiskeskkonna visuaalset ilmet; märgata kunsti ümbritsevas keskkonnas.

Kunsti vaatlemine, kunstiteose analüüsimine.

Õpilane: oskab võrrelda oma ja kaaslaste töid; oskab kirjeldada kunstiteoseid ning põhjendada oma eelistusi; eristab kunstiteoste sisulisi ja vormilisi elemente.

Visuaalse keele kasutamine.

Õpilane: oskab edastada meeleolu värvi ja vormi abil; teadvustab värvi, vormi ja struktuuri visuaalse keele väljendusvahendina.

7.1.1. Kunstieriala ettevalmistusklassi ainekava

Graafiline märk ja selle omadused.

Põhiliste joonistusvahendite, -materjalide ja -võtetega tutvumine.

Õigete joonistamisharjumuste ja -võtete omandamine.

Joonte omadustega tutvumine.

Joonistuse ülesehituse aluste omandamine.

Lihtsamad üldistamisvõtted ja nende rakendamine.

Valguse ja varju kasutamine. Visandamise alused. Joonte tüübid. Materjaliõpetus.

Inimese kujutamise alused.

Värvisegamis- ja pinnakatmisharjutused. Lihtsamate esemete ja looduspiltide maalimine.

Tutvumine erinevate maalitehnikatega (akvarell, guašš, pastell) ja maalimisvahenditega (pintsliid, maalimisalused, palett).

Skulptuuri olemus ja spetsiifika.

Põhiliste modelleerimisvahendite, -materjalide ja –võtetega tutvumine.

Ümarplastika ja reljeef.

Kunstivestlused ja kunstimuseumite, - näituste külastamine.

Rütmilise mustri koostamine. Rahvuslik ornamentika, ruudu ja ristküliku kaunistamine.

Värvi- ja vormirütm muustrites.

Joonistusvahendite, - materjalide ja –võtetega tutvumine. Paberi formaat, selle vastavus motiivile. Ühte tüüpi materjali kasutamine või kombineerimine teiste materjalidega.

Pliiatsid, süsi, pastellid, kriidid.

Õige keha- ja käeasend. Käeharjutused.

Proportsioonide edasiandmine: lähemal-kaugemal, osaliselt nähtav jne.

Lihtsamate geomeetriliste vormide kujutamine. Lihtsamate anatoomiliste vormide kujutamine.

Värvisegamis- ja pinnakatmisharjutused. Loodusobjektide ja nähtuste kujutamine naturist ja kujutluste põhjal.

Voolimine erinevatest materjalidest, materjali tükeldamine, rullimine, veeretamine, vajutamine, venitamine. Osade kokku liitmine, elusolendi voolimine tervest savitükist.

Vormide mitmekesisuse ja ilu märkamine ja hindamine. Lihtsamate kehaosade paigutuse ja proportsioonide edasiandmine. Skulptuuri kui kunstiteose vaatlemine.

Vahendite, materjalide õige kasutamine, töövahendite õige ja ohutu käsitlemine, säästlik kasutamine.

Meisterdamine looduslikust- ja jääkmaterjalist.

Soovitavad vahendid ja tehnikad:

- näpuvärvid
- guaššvärvid

- kliistrimaal
- erinevate kriitidega joonistamine
- akvarelli eritehnikad
- värvipliatsid, viltpliatsid
- trükkimine sõrmega, käega, käsnaga, šablooniga, papitrükk
- paberbatika, akvatušš

VIII PÕHIKOOL ASTE

8.1. Joonistamine

Joonistamise õpetuse eesmärgid:

Joonistamise tähtsuse selgitamine, tehniliste võimaluste avamine, ülevaade joonistamisest kui tasapinnalise kujutamise viisi alusest, põhiliste joonistusvahendite, -materjalide ja -võtete tutvustamine. Õpetamine põhimõttel kergemalt raskemale, lihtsamalt keerulisemale. Omandatud teadmiste ja oskuste rakendamine ülesannete lahendamisel. Igal kursusel on nimetatud vaid need teemad, mis lülitatakse õppekavasse esmakordselt

I KLASS

Joonistamise õppesisu

Klassikaliste joonistamisharjumuste ja -võtete omandamine. Põhiliste joonistusvahendite, -materjalide ja -võtete tutvumine. Joonte omadustega tutvumine. Graafiline märk ja selle omadused. Joonte tüübid. Joonistuse ülesehituse aluste omandamine. Natüürmordi konstrueerimine. Lihtsamad üldistamisvõtted ja nende rakendamine. Valguse ja varju kasutamine. Visandamise alused. Faktuuri edasiandmine. Inimese kujutamise alused.

Soovitavad õpitulemused

Õpilane: on õppinud tundma klassikalisi töövõtteid; tunneb töövahendeid ning oskab neid valida erinevateks ülesanneteks; oskab oma vanuse kohaselt joonistada natüürmorte ja temaatilisi kompositsioone.

II KLASS

Joonistamise õppesisu

Joonistuse ülesehituse keerukamad vormid. Joonte funktsioonide rakendamine. Pinnakäsitlus ja tonaalsus. Perspektiiviõpetuse alused. Oma- ja langeva varju omadused. Varjud eri kujuga esemetel. Läge ja refleks. Materjali kujutamine. Voldistiku konstrueerimine. Inimfiguuri kujutamine. Pea ehitus ja portree. Mälu järgi joonistamine. Fantaasiajoonistused.

Soovitavad õpitulemused

Õpilane: oskab joonistada natüürmorte, figuure ja portreed omal vanusetasemel.

III KLASS

Joonistamise õppesisu

Kujutava geomeetria alused. Inimese anatoomilis-morfoloogilise ehituse tundmaõppimine. Plastilise anatoomia alused. Portree ja figuur. Jäsemete kujutamine. Materjalide omadused. Visandamine. Kujutamine ja tõlgendamine.

Soovitavad õpitulemused

Õpilane: on õppinud edasi andma inimest ja erinevaid materjale oma vanusetasemel; kujundab isiklikku suhet kujutatavasse; oskab valikuliselt motiivi kujutada; on joonistamise võtetes mitmekesine.

IV KLASS

Joonistamise õppesisu

Plastiline anatoomia. Figuraalse kompositsiooni alused. Komplitseeritud portreelised lahendused. Komplitseeritud perspektiivne kujutamine. Stiliseerimine. Kujutava tegevuse kui protsessi teadvustamine.

Soovitavad õpitulemused

Õpilane: oskab ise endale ülesandeid püstitada; tõstatada joonistamisealaseid probleeme ja huvituda nende lahendamisest; pöörata tähelepanu pildi terviklikkusele; mõtleb joonistamise probleemide üle ja suudab neid ka lahendada.

8.2. Maalimine

Maali õpetamise eesmärgid:

Õpetada oskust kujutada tegelikkust.

Õpetada väljendama oma meeleolu värvide abil.

Ainekavasse haarata võimalikult palju maaliõpetuse üldprobleeme ja käsitleda neid erinevate vanuste tasemel.

I KLASS

Maali õppesisu

Töövõtete, tööasendi ja klassikalise maali aluste täielik omandamine.

Natüürmordi seadmise alused stuudiotöös ja selle rakendamine.

Õpilane kuuleb loenguid primaar-, sekundaar- ja tertsiaarvärvide, soojadest ja külmadest toonidest ja kontrastvärvidest.

Värvisegamis- ja pinnakatmisharjutused.

Lihtsavormiliste esemetega natüürmortide maalimine, tähelepanu pööramine põhiliselt värvierinevustele.

Ühevärviline maal, tähelepanu põhiliselt seadeldise heletumedusrütmil, esemete vormil.

Jõukohased temaatilised ja fantaseerimisvõimalusi pakkuvad kompositsioonid, esemed muutuvad keerukamaks. Kasutatakse erinevast materjalist esemeid ja kangaid.

Soovitavad õpitulemused

Õpilane:

oskab kasutada maalimisel kasutatavaid värve nagu guašš, akvarell, õlipastell; tunneb värvide erinevusi ja kasutamisevõimalusi; on õppinud tundma töövahendeid ja oskab neid valida erinevateks ülesanneteks;

oskab oma vanuse kohaselt maalida natüürmorte, temaatilisi kompositsioone.

II KLASS

Maalimise õppesisu

Õppesisu

Õpilane kuuleb uuesti loenguid primaar-, sekundaar- ja tertsiaarvärvidest, soojadest ja külmadest toonidest ja kontrastvärvidest.

Natuurist maalimine natüürmortide järgi, portreemaal modelli järgi, figuurmaal modelli järgi, dekoratiivpinnalised ülesanded, ruumilised ülesanded. Katsetada erinevaid maalitehnilisi võtteid nagu täppivat ehk puäntillistikku, laia pintsliga üldistavat ehk laseerivat, kollaaži ja ekspressionistlikku meeleolumaali. Teha visandeid poolfiguurist, figuurist, portreest, sh iseendast ja ruumist. Maalimine toimub guašši- ja akvarellvärvidega. Kasutatakse segatehnikaid ja õlipastelle.

Soovitavad õpitulemused

Õpilane:

oskab maalida natüürmorte omal vanusetasemel ja on saanud kogemuse portree maalimisel modelli järgi;

teab primaar-, sekundaar- ja tertsiaarvärve, sooje ja külmi toone, kontrastvärve.

III KLASS

Maalimise õppesisu

Õppesisu

Õpilased kordavad ja kasutavad oma töödes kõike varemõpitud.

Õpitakse maalima akrüülvärvidega.

Kollaaž ja segatehnikad.

Natüürmordid on koostatud võimalikult keerulistest esemetest, mõnel juhul kasutatakse värvilist valgust.

Portree ning figuuriülesannete puhul kasutatakse võimalusel modellide järgi maalimist.

Koopia tegemine originaalmaalist.

Soovitavad õpitulemused

Õpilane:

on õppinud edasi andma erinevaid materjale oma vanusetasemel;

portrees modelleerib värvi ja hele-tumeduse abil vormi;

lahendab sümbolistlikke, abstraktseid ja dekoratiivseid ülesandeid;

maalib mõningaid ilmastikunähtusi, näiteks vihm, udu, torm;

oskab kasutada akrüülvärve;

oskab kasutada segatehnikaid ja -materjale.

IV KLASS

Maalimise õppesisu

Keeruline natüürmort.

Loengud plastilisest anatoomiast.

Portree ja figuuri maalimine modelli järgi.

Modell eriiietuse ja draperiidest fooniga.

Abstraktsed või figuraalsed sümbolistlikud, fantaasiat virgutavad maalid.

Figuur ruumis, figuuri ümbrusel ja ruumil suurem osakaal.

Maalivisandid, interjöörid, autoportreed, portreed kaasõpilastest.

Maalimine toimub guaš-, akrüül- ja õlivärvidega.

Soovitavad õpitulemused

Õpilane:

oskab ise endale ülesandeid püstitada, tõstatada maalialaseid probleeme ja huvitada nende lahendamisest; oskab pöörata tähelepanu pildi väljendusrikkusele, koloriidile ja terviklikkusele;

mõtleb maalimise probleemide üle ja on teatavaid praktilisi kogemusi omav kunstis orienteeruv inimene.

8.3. Kompositsioon

Õpetuse eesmärgid.

Kompositsioon on üks olulisemaid õppeained kunstierialal, mis kujundab õpilase loomingulist maailmanägemust, arendab kujundilist mõtlemist ja individuaalset võimekust. See õppeaine omab tihedat sidet joonistamise, maalikunsti ja skulptuuriga.

Kompositsiooni tundides õpitakse pliiatsi-, hariliku sule, pintsli-, akvarelli-, guašši-, pastelli- ja teisi tehnikaid. Kompositsiooniga seostub ka värvusõpetus, et selgitada vastastikuseid mõjusid, kontrastide ja koloriidi tekkimise probleeme, värvuste psüühilisi mõjusid.

Üldkompositsiooni alla kuulub ka dekoratiivne kompositsioon, mis hõlmab dekoratiivse kujunduse nähtusi, õpetab tundma rahvuslikku ornamentikat ja looma uusi ornamente kasutades pinna jaotamisel tasakaalu.

I KLASS

Kompositsiooni õppesisu

Jooned ja pinnad. Joonte ja pindade liigid. Kompositsioon geomeetriliste ja orgaaniliste (korrapärase ja ebakorrapärase) pindadega. Pindadevahelised proportsioonid. Pindade suhe tervikusse. Figuur ja foon. Siluett. Dominantsed ja mittedominantsed (aktiivsed ja passiivsed) pinnad. Pinnafaktuur ja -tekstuur. Dekoratiivsed pinnad.

Teema ja süžee. Teema ja süžee sidumine. Kompositsiooni elementide vastavus süžeele. Temaatile mitmekesisus. Motiivi valik.

Valgus ja värv. Valguse omadused ja tähtsus. Valgus looduses ja tehiskeskkonnas. Tegelik ja illusoorne valgus. Valgus ja vari.

Soovitavad õpitulemused.

Õpilane oskab:

luua fantastilisi olukordi taime-, loomariigis, putukate elust;

luua kompositsioone muinasjutulistest olukordadest inimeste ja loomade figuuridega ühises tegevuses; eristada ja kujutada ilmastikunähtustest tingitud olukordi (tuisk, vihm);

rühmitada kompositsioonelemente mõtte ilmekama avamise huvides; perspektiivis kujutada ruumi ja inimrühmi;

värvuste abil anda edasi meeleolusid.

II KLASS

Kompositsiooni õppesisu

Üldkompositsiooni alused. Kompositsiooni mõiste. Tasapinnaline ja ruumiline (2- ja 3-mõõtmeline) organisatsioon. Kompositsioonilise ülesehituse alused. Tegelikuse interpreteerimine. Kunstilise kujundi loomine.

Elementide ühendamine. Elementide ja intervallide varieerimise võtted ja printsiibid. Tervik ja osa. Sümmeetrilised tehted. Võrkkompositsiooni alused. Seriaalsus. Ornament.

Ornamentaalsus looduslikus ja tehiskeskkonnas. Rahvuslik ornamentika. Bordüürid.

Detailiseerimine, nüansseerimine ja abstraherimine. Stiliseerimine.

Rütm ja dünaamika. Geomeetriliste ridade kombineerimine. Vertikalism ja horisontalism.

Kontrasti avaldumisvormid (vormi-, värvuse- ja faktuurikontrast). Kontrastsed paarid.

Soovitavad õpitulemused.

Õpilane oskab:

kujutada tegevuses inimrühmi kaugel ja lähedal;

kujutada figuraalset kompositsiooni koos tehismvormidega;

kujutada ilmastikunähtusi;

kujutada fantastilisi olendeid ja ebaloosulikke suurusvahekordi - hiiglase erinevus väikesest inimesest;

karakteriseerida inimest;

kujutada psüühilisi seisundeid inimestel, väljendatud näoilmete ja liikumise abil;

karakteriseerida päeva- ja aastaegadest tingitud atmosfäärilisi olukordi (päikesepaiste, vihm, udu, tuisk, äike);

kaunistada pinda faktuurirütmidega.

III KLASS

Kompositsiooni õppesisu

Temaatiline kompositsioon.

Temaatilise kompositsiooni alused. Figuraalne kompositsioon. Inimfiguuri kasutamise võimalused. Figuraalsete gruppide paigutamine. Figuuri seostamine teiste kompositsiooniliste elementidega. Illusoorne ruum. Esi- ja tagaplaan.

Graafiline kommunikatsioon. Kirjakompositsiooni alused. Tarbograafika võimalused.

Illustratsioonide liigid. Seosed tekstiga. Näitusekujunduse põhimõtted.

Soovitavad õpitulemused.

Õpilane oskab:

ideekavandite loomisel läbi töötada kompositsiooni üldsuundi;
tunnetada tonaalseid värvuste vahekordi ja neid oma loomingus kasutada;
sügavamalt tunnetada värvuste emotsionaalseid mõjusid ja sellest lähtuvalt uusi värvuste kombinatsioone ja koloriiti;
leida vahendeid idee ekspressiivseks väljendamiseks;
seostada loomade figuraalset kompositsiooni interjööri või maastikuga;
seostada figuraalset kompositsiooni majade, puude ja interjööri;
kujutada merd, sadamat ja laevu figuraalse kompositsiooniga seostatult;
komponeerida pinda ühe figuuriga ruumis;
luua kompositsiooni seostades figuure siseruumi perspektiiviga;
kujutada liikuvate figuuride grupe koos välisarhitektuuriga;
kujutada õhtust või öist meeleolu figuraalses kompositsioonis.

IV KLASS

Kompositsiooni õppesisu

Tasakaal. Tasakaalu tingimused. Sümmeetriline ja ebasümmeetriline tasakaal. Staatilisus ja dünaamilisus. Horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne ja radikaalne tasakaal. Ülaosa - alaosa, vasak - parem.

Proportsioon ja mõõt. Proportsioneerimine ja mastaap. Proportsioonisüsteemide mitmekesisus. Moodul ja kaanon. Geomeetriselised progressioonid. Kuldlõige.

Värvus. Värvuste omadused ja värvusring. Akromaatilised ja kromaatilised värvused. Mono- ja polükroomia. Värv ja vorm. Värvitoon. Tonaalsus. Värviharmoniad. Värvuste segamine.

Külmad ja soojad toonid. Primaar-, sekundaar- ja tertsiaarvärvused. Lokaalvärv.

Täiendvärvused ja nende vastastikune mõju. Hele-tumedus ja küllastatus. Värvuste optilised efektid. Värvuste funktsioonid ja rakendusvõimalused. Värvus ja kultuuritraditsioon. Värvuste psühholoogiline mõju.

Kompositsiooni seos teiste kunstiliikidega (muusika, teater, video). Kineetilise kunsti aluste tundmaõppimine.

Soovitavad õpitulemused.

Õpilane oskab:

skitseerida figuure, loomi, maastikku ja maju kompositsioonide jaoks vajaliku materjali kogumiseks;
teha silma ja käe arendamise eesmärgil visandeid enne pikemaajalise töö juurde asumist;

tähelepanu pöörata õhuperspektiivi värvuste nüansseerimisele ja valguse-varju ärakasutamisele kompositsiooni süžee esiletoomisel; ideekavandite loomisel läbi töötada kompositsiooni üldskeemi, kasutades ekspressiivsuse saavutamiseks mitmesuguseid vahendeid, nagu vaatepunkti kauguse ja kõrguse mõju, vertikaal-, horisontaal- ja diagonaalsuuna mõju, täisnurga ja teravnurga all ristuvate joonte mõju, rahuliku tasakaalu ja dünaamika, sümboolika ja värvuste mõju; luua kompositsioone vabalt valitud teemal.

8.4. Vormiõpetus

Vormiõpetuse eesmärgid:

Tutvumine kolmemõõtmeliste kunstiliste objektide ja nende loomisega.

Saada ülevaade vormimaailmast ja selle ruumilise organiseerimise printsiipidest.

Tutvustada skulptuuri ajaloolise arengu põhiastmeid ja kaasaegse vormiõpetuse suundi.

Õppida tundma plastilis-mahulise modelleerimise ja -konstrueerimise võtteid ja vahendeid.

Arendada vaatlus-, kujutamise- ja eneseväljendamisoskust

I KLASS

Vormiõpetuse õppesisu

Sissejuhatus vormimaailma.

Maailma vormiline mitmekesisus. Skulptuuri olemus ja spetsiifika.

Kolmemõõtmelise kujutamise viisi võrdlemine kahemõõtmelisega.

Ruumiliste objektide vaatlemine ja kompimine.

Ruumilis- mahulise organisatsiooni põhiprintsiibid. Ruumilisuus ja plastilisuus.

Põhiliste modelleerimisvahendite, -materjalide ja -võtetega tutvumine.

Klassikalise modelleerimistehnika alused. Voolimine savis.

Voolimisvõrkade ja improviseeritud abivahendite kasutamine.

Liikumise olulisus modelleerimisel. Distsantsi teadlik muutmine. Pöörleva aluse kasutamine.

Mõõtmine ja võrdlemine. Silma ja käe töö koordineerimine.

Elementaarteadmised skulptuuri materjalidest.

Skulptuuri funktsionaalne mitmekesisus.

Skulptuuri liigid (vaba- ja pisiplastika, reljeefikunst).

Skulptuuri dekoratiivsed funktsioonid.

Vormiõpetuse põhimõisted.

Mass ja maht. Suur ja väike vorm. Kerge ja raske vorm. Vormikontrastid.

Telgede markeerimine. Horisontaalsus, vertikaalsus ja diagonaalsus.

Vaated ja siluett. Toetuspunktid. Plastilised punktid ja nende seos tervikuga.

Esi- ja tagaplaan. Ülaosa ja alaosa. Skulptuurne tervik ja selle liigendamine.

Vormielementide ühendamise võtted.

Figuraalne kompositsioon ümarplastikas ja reljeefikunstis.

Figuraalse kompositsiooni temaatiline mitmekesisus. Ühe- ja mitmefiguuriline kompositsioon.

Figuraalsete gruppide paigutamine. Ülesanded lähtuvad I õppeaasta raskusastmest.

Inimfiguur - tegevuste kujutamine. Figuuri ja esemete seostamine ja vormiline ühtsus.

Loomafiguuride plastiline variatiivsus.

Vormi väljendusrikkus.

Vorm idee väljendajana. Sisu ja vormi vastavus. Vormi väljendusrikkuse tõstmise lihtsamad vahendid.

Pinnakäsitus meeleolu edasiandjana.

Isikupärane kujutamine ja ekspressiivsus.

Soovitud õpitulemused.

Õpilane:

tunneb skulptuuri põhimõisteid I kursuse lõikes, skulptuuri liike; oskab modelleerida klassikaliselt pöörleval alusel, mõõta ja võrrelda mahtusid; on teadlik komponeerimisest.

II KLASS

Vormiõpetuse õppesisu

Vormiõpetuse põhimõisted lisaks eelneval õppeaastal õpitule.

Vormide tüpologia. Avatud ja suletud vorm. Kumer ja nõgus vorm. Vormihari ja vormipõhi.

Skulptuuri omaruum. Osa ja tervik. Tsenter ja perifeeria. Monoliitsus ja fragmentaarsus.

Vormielementide ühendamine (lõikumine, neeldumine jms.). Ruumi ekstensiivne ja intensiivne kasutamine.

Orgaanilised ja geomeetrilised vormid. Kehad. Staatiline ja dünaamiline kompositsioon.

Mass ja maht.

Masside konstruktiivsed omadused. Masside reaalne ja visuaalne raskus. Mahtude suhe ja tasakaal.

Proportsioonid ja mastaap. Kombinatorika alused. Tasakaalu tingimused. Sümmeetriline ja ebasümmeetriline tasakaal.

Ümarplastika ja reljeef.

Kõrg-, pool- ja madalreljeef. Reljeefi spetsiifika. Ruumilise illusiooni loomine reljeefis.

Vormi eesmärgipärane ja süsteemne deformeerimine.

Sügavustunnuste kasutamine. Valguse osa reljeefse kujutise tekkimisel. Valgus ja vari skulptuuris.

Keerukamad modelleerimisvahendid ja -võtted.

Tugialuse (karkassi) kasutamine. Aluste tüübid. Loodimine.

Pinnatöötlus, faktuuri ja tekstuuri kasutamine. Töövahendi jälje väärtustamine.

Looduslike ja tehsvormide mitmekesisus.

Looduslikud ja sünteetilised materjalid.

Materjalide funktsionaalne mitmekesisus, sobivus ja otstarbekus. Materjali omaduste kasutamine vormiloomes. Materjali ja vormi vastavus. Materjalide säilivus.

Looduslikud materjalid (savi, kivi, vesi, liiv, kips, puit, vill jm.) ja nende kasutamise võimalused.

Töödeldud materjalid (klaas, paber, lina, puuvill jms.).

Sünteetilised ja tehnilised materjalid (plastmassid, penoplast, kile, ruberoid, makrofleks jt.).

Karakteriseerimine ja fantaseerimine.

Keskkonnaobjektide karakterseid tunnused.

Floora ja fauna iseloomulike tunnuste eristamine ja analüüs.

Figuuride karakter ja liikumine.

Realistlikud ja fantastilised vormid ning nende ühendamine.

Fantaasiakompositsiooni liigid.

Soovitavad õpitulemused.

Õpilane:

tunneb vormiõpetuse põhimõisteid II kursuse lõikes; kasutab modelleerimisel tugikarkasse; omab karaktersete üksikobjektide ja gruppide komponeerimise kogemust.

III KLASS

Vormiõpetuse õppesisu

Skulptuur ja keskkond.

Skulptuuri seosed ümbritseva keskkonnaga.

Skulptuur interjööris ja eksterjööris. Skulptuuri ruumiline paiknemine. Taustruum.

Skulptuuri eksponeerimise põhimõtted. Plastika seosed arhitektuuri ja disainiga.

Vormide tüpoloogia. Avatud ja suletud vorm. Kumer ja nõgus vorm. Vormihari ja vormipõhi.

Skulptuuri omaruum. Osa ja tervik. Tsenter ja perifeeria. Monoliitsus ja fragmentaarsus.

Vormielementide ühendamine (lõikumine, neeldumine jms.). Ruumi ekstensiivne ja intensiivne kasutamine.

Orgaanilised ja geomeetrilised vormid. Kehad. Staatiline ja dünaamiline kompositsioon.

Vorm ja ruum.

Figuuri ja fooni seaduspärasused. Vormide omadused. Vormiloogika. Vormi visuaalsete tunnuste muutmine. Vormide seostamine ja vastandamine.

Skulptuursete objektide paiknemisest tingitud visuaalsed pinged ja nende korrastamine.

Vormikontrast.

Vorm ja valgus.

Valguse kulg vormil. Valgus kui vormilõige. Valgus keemiliste ja füüsiliste muutuste põhjustajana.

Valgus ja ese. Valgus kui märk. Valgust peegeldavad ja neelavad pinnad. Läbipaistvus.

Vormi rõhutamine valguse abil. Teoste eksponeerimine ja valgustingimused.

Vorm ja materjal.

Materjali võimaluste avanemine. Materjal ja struktuur. Materjali struktuursed omadused ja nende kasutamisevõimalused. Domineerivate omaduste kasutamine teoste loomisel. Materjal ja kontseptsioon, tähenduse kandja. Semantilised tunnused. Materjal kui märk.

Keerukamad vormilooevõtted.

Plastika ja raidkunst. Konstrueerimine ja modelleerimine.

Moodulile rajatud kompositsiooni printsiibid.

Looduslike ja tehismaterjalide seostamine.

Valmisesemete kasutamine. Täis- ja poolproduktid. Valiku ja kasutamise põhimõtted.

Valmisdetail aktsendina.

Rütm ja dünaamika.

Elementide ühendamise võtted. Korduste kasutamine. Elementide ja intervallide varieerimise võtted ja printsiibid. Rütm ja seriaalsus. Rütmide tüübid.

Inimese plastiline kujutamine ja sellega seonduvad uued mõisted.

Pea konstruktsioon. Aktiivsed skeletipunktid. Pea sidumine õlavöötmega. Õlavöötme ehitus.

Kaela üldvorm. Näoosade analüüs (silm, kõrv, nina jms.). Näolihaste jaotumine. Juuste

üldistatud kujutamine. Jäsemete ehitus ja plastika. Liigeste ehitus, funktsioon ja seos välise vormiga. Liigutuste amplituud.

Isikupärane kujutamine ja ekspressiivsus.

Individuaalne lähenemisviis ja käekiri.

Kompositsiooni ilmekuse suurendamise võtted ja maksimaalse väljendusrikkuse saavutamine.

Soovitavad õpitulemused.

Õpilane:

mõistab skulptuuri ja keskkonnavahelist seost; oskab oma ideed ellu viia erinevates materjalides; tunneb raidkunsti võtteid; tunneb inimese plastilist anatoomiat; väljendab end vormiõpetuses isikupäraselt.

IV KLASS

Vormiõpetuse õppesisu

Mõistete kordamine.

Maailma vormiline mitmekesisus. Skulptuuri olemus ja spetsiifika.

Kolmemõõtmelise kujutamiseviisi võrdlemine kahemõõtmelisega.

Ruumiliste objektide vaatlemine ja kompimine.

Ruumilis- mahulise organisatsiooni põhiprintsiibid. Ruumilisus ja plastilisus.

Eelprogrammeeritud objektid (kineetiline, heli- ja valgusskulptuur).

Stabiilne ja mobiilne skulptuur.

Protsessuaalne kunst (performance, happening jt.). Keskkonnakunst (land-art).

Inimese plastiline kujutamine ja sellega seonduvad uued mõisted.

Inimene kui kunstilise kujutamise allikas.

Inimese kujutamise viisid ja vahendid.

Inimkeha peamised mahulised vormid. Proportsioonid

Skelett ja selle tähtsus organismis. Inimfiguuri plastilised (konstruktiivsed) punktid.

Ealised ja soolised iseärasused. Kehaehituse tüübid.

Figuraalne kompositsioon. Kineetika. Liikumise biodünaamiline analüüs.

Vorm ja värv.

Värvus kui kultusobjektide osa. Värvus eseme funktsionaalse tähenduse kandjana. Värv ja materjal.

Skulptuursete objektide semantilised tasandid.

Skulptuuritehnika ja tähendus.

Materjal ja aeg. Materjali sõnum konkreetses ajas. Materjali ajalooline sõnum.

Stiil ja tähendus. Teoste stiililine ühtsus ja sobivus.

Eklektilisus. Kitsi erinevad vormid. Kunstivoolude ja stiilide avaldumine skulptuuris.

Soovitavad õpitulemused:

Õpilane:

tunneb kaasaegseid kunstiliike, inimese kujutamise viise, proportsioone, iseärasusi; tunneb skulptuuri stiile ja kunstvoole ning mõisteid.

8.5 Kunstiajalugu

Kunstiajaloo aine on kõikide kunstierialal õpitavate ainete vaheliseks siduvaks aineks, kus süvendatakse teadmisi kunstiliikide ja ajaloo kohta.

Soovitavad õpitulemused.

Õpilane oskab:

määratleda visuaalse kunstikultuuri arenguloo perioode, näha ja hinnata kunstiteoseid, analüüsida erinevaid tehnikaid rahvaste kunstiväärtuste kaudu.

Õpilased tunnevad huvi kunstikultuuri väärtuste säilitamise, kaitsmise ja edasiarendamise vastu.

I KLASS

Kunstiajaloo õppesisu

Kunsti mõisteid.

Kunsti tekkimine. Ürgaja kunst. Eesti esiaja kunst. Kalmed, kangrud. Luunikerdus, keraamika, metallehistöö. Koopamaalid. Megaliitsed monumendid. Willendorfi Veenus.

Vana-Egiptuse kunst. Ühiskond, ajaloo põhietapid, mütoloogia ja vaimne kultuur. Tööjaotuse

areng. Kunsti teke. Arhitektuur. Skulptuur. Pinnakunst. Tarbekunst. Püramiid. Sfinks. Vaarao portree. Tempel. Hieroglüüfid. Reljeefid. Ehnatoni-aegne kunst. Tarbekunst.

Mesopotaamia kunst. Ajaloo põhietapid. Sumeri kultuuri tähtsus. Valitseja loss. Babüloni ehitused. Kiilkiri. Reljeefid.

Antiik-Kreeka kunst. Ühiskond. Mütoloogia. Vaimne kultuur. Egeuse kultuur. Arhailine kreeka kunst. Klassikaline kreeka kunst. Arhitektuur. Skulptuur. V saj. e.m.a.; IV saj. e.m.a. Vaasimaal. Teater. Hellenistlik kunst. Skulptuur. Arhitektuur. Kreetalossid. Keraamika. Seinamaal. Skulptuur. Akropolis. Polykleitos, Pheidias, Skopas jt. Keraamika areng. Teatriehitused. Ehitused.

Antiikne Rooma. Arhitektuur. Skulptuur. Sisekujundus. Monumendid. Reljeefid. Portreed. Pompeji.

Varakristlik kunst. Kristliku ideoloogia põhijooned, selle mõju kunstile (keha ja naudingupõlustamine). Katakombid. Basiilikad. Mosaiigid.

Bütsantsi kunst. Ida-Rooma põhijooned. Vaimne kultuur. Arhitektuur. Maalikunst. Kirikud Konstantinoopolis ja Ravennas. Mosaiik. Seinamaal. Ikoonid.

Vana-Vene kunst (9.-12., 13.-16., 17. saj.). Kirikud. Kiiev, Novgorod jt. Kreml. Ivangorod. Ikoonid.

Keskaeg Lääne- ja Kesk-Euroopas. Periodiseering, etapid. Kunstielu iseloom. Usu mõju, tsunftid. Kunsti ja käsitöö ühtsus. Merovingide ja karolingide kunst. Raamatukunst. Arhitektuur. Kirikud. Kindlused. Reljeefid.

Romaani stiil. Gootika. Gootika Eestis. Kirikud, elamud, linnused, linnamüürid. Tarbekunst. Skulptuur. Maalikunst.

II KLASS

Kunstiajaloo õppesisu

India kunst. Mütoloogia. Vishnu ja Shiva. Janci stuupa. Templid, reljeefid. Delhi kindlus. Tadž-Mahal Agrad. Arhitektuur. Maalikunst. Skulptuur.

Renessans Itaalias. Varakodanlik linnakultuur. Kaubandus, rahandus, manufaktuurid. Feodaalsuhete asendumine kodanlikega. Maailmapilt ühemõõtmeliseks, üksikisikuväärtuseks.

Uus moraal. Macchiavelli. Humanismi uus tasand. Rahvakeele väärtustamine. Dante. Meelelisuse rehabiliteerimine. Boccaccio. Kolmemõõtmelise maailma kujutamine maalikunstis, selle samm-sammuline edendamine ja side varakodanliku maailmapildiga. L. B. Alberti perspektiiviõpetus. Side antiikkultuuriga. «Taavet», Donatello. Verrocchio. Michelangelo. Arhitektuuris - ehitus-monument. Kuppel. Firenze toomkirik (Brunelleschi). Peetri toomkirik (Bramante, Michelangelo). Antiikmütoloogia levik, selle tähtsus humanismi jaotamises. Ilu kultus, estetismi tähtsustamine. Botticelli.

Kõrgrenessanss - humanismi triumf ja kriis. Leonardo, Raffael, Michelangelo.

Renessanss Prantsusmaal. Louvre'i uusehitus. Lossid (Blois, Chambord). Goyon.

Renessanss Saksamaal. Maalikunst. Graafika. Dürer, Holbein, Cranach.

15.-16. saj. kunst Madalmaades. van Eyck, Brueghel, Bosch.

Renessanss Põhja-Euroopas.

Renessanss Eestis. Arhitektuur. Skulptuur. Kirikuinventar.

III KLASS

Kunstiajaloo õppesisu

17. saj. kunst Itaalias. Barokk. Kirikud. Meelelisuse ja ülemeelelisuse segunemine. Bernini, Borromini.

Maalikunst. Bologna koolkond. Akademismi tähtsustamine. Looduslähedane suund. Carraccid, Reni, Caravaggio.

17. saj. kunst Flandrias. Elurõõm, meelelisus. Rubens, Jordaens, Brouwer van Dyck.

17. saj. kunst Hollandis. Väikesed hollandlased. Hals, Vermeer, Rembrandt.

17. saj. kunst Prantsusmaal Versailles (arhitektuur, park). Poussin, Lorrain.

17. saj. kunst Hispaanias.

17. saj. kunst Eestis. Narva arhitektuurimälestised. Tallinna bastionid.

18. saj. kunst Prantsusmaal. Rokokoo kui õukonna kunst. Rafineeritud naudingulisus, elegants. Aadli ja jõuka kodanluse elulaad. Sisekujundus. Mööbel. Kostüümid. Ornament. Watteau, Boucher, Clodion, Bouchardon. Hispaania kunst 18.-19. saj.

18. saj. kunst Saksamaal. Saksa väikemonarhiate õukonnakunst. Luksusarhitektuur. Potsdam.

Dresden (Zwinger).

18. saj. kunst Venemaal. Peterburi rajamine. Peetri-aegne barokk, kõrgbarokk ja rokokoo. Tsaaride suveresidentsid. Sankt-Peterburgi hooneid.

18. saj. kunst Eestis. Kadrioru loss, park. Põltsamaa. Mood. Mööbel

Klassitsism Prantsusmaal. Antiikeeskujud. Klassitsismi etapid (Louis XVI, direktorium, empire). Paraadehitused. Revolutsioonieetika ja keisrikultus maalikunstis. Tähe võidukaar. Vendomi sammas. David. Gros. Ingres.

Klassitsism Venemaal. Peterburi 18.-19. saj. Pavlovsk. Inglise park. Sankt-Peterburgi arhitektuurimälestised. Pavlovsk, loss-park.

Klassitsism Eestis. TÜ peahoone, Tartu ja Tallinna ehitised. Mõisad.

IV KLASS

Kunstiajaloo õppesisu

Romantism. Romantism Prantsusmaal. Gericault, Delacroix. Romantism Saksamaal.

Sotsiaalsed ja rahvuslikud põhjused. Runge. Natsareenlased. C. D. Friedrich, Richter.

Realism. Maastikumaal. Saksa maalikunst. Rootsi ja Soome realistid. Spitzweg, Millet,

Courbet, Menzel, Zorn jt. Vene maalikunst. Peredvizhnikud. Peredvizhnikud Surikov, Repin, Levitan. Balti-saksa realistlik maalikunst. Historitsism.

Eesti rahvusliku kunsti sünd. Akademism ja realism. Köler, Weizenberg, Adamson.

Impressionism. Manet, Monet, Renoir, Sisley, Pissarro, Degas.

Postimpressionism. van Gogh, Gauguin, Cezanne.

Juugend. W. Morris. Tarbekunst. Mööbel. Arhitektuur.

Sümbolism. Munch, Munthe.

Rahvusromantism Põhjamaades.

Fovism. Matisse, Derain, Vlaminck.

Ekspressionism. Brücke. Blaue Reiter Kircher, Nolde, Marc, Macke.

Kubism. Picasso, Braque, Gris, Leger.

Futurism, selle ideoloogia. Marinetti Severini, Boccioni.

Abstraktsionism. Kandinsky, Delaunay, Kupka.

Dadaism. Arp. Duchamp, Schwitters.

Sürrealism. A. Breton Dali, Magritte, Miró.

Abstraktne ekspressionism USA-s. Pollock (det. Kooning, Motherwell jt.), «Cobra».

Informalism Euroopas. Mathieu, Dubeiffet.

Pop-kunst. Rauschenberg, Warhol, Johns, Oldenburg.

Op-kunst. Kineetiline kunst. Vasarely, Riley.

Minimalism.

Land-art.

Konseptualism.

Body-art.

Hüperrealism.

Videokunst.

20. saj. skulptuur.

20. saj. arhitektuur.

Eesti kunst 20. sajandil. Laikmaa, Kr. Raud. Noor-Eesti. Rahvusromantism. Kunstiühing ja kunstikool «Pallas» (K. Mägi, A. Vabbe, N. Triik, E. Wiiralt, A. Vardi). Eesti Kunstnikkude Rühm (M. Laarman, H. Olvi, A. Akberg, E. Ole). Eesti kunst (1940-1950, 1960-1970).

Kaasaegne eesti kunst (80-ndate lõpp ja 90-ndad).

Soome ja Skandinaavia kunst 20. saj.

9. Lisa- aasta, individuaalõpe

9.1. Joonistamine

Joonistamise õpetuse eesmärgid

Joonistamise tähtsuse selgitamine, tehniliste võimaluste avamine, ülevaade joonistamisest kui tasapinnalise kujutamise viisi alusest, põhiliste joonistusvahendite, -materjalide ja -võtete tutvustamine. Õpetamine põhimõttel kergemalt raskemale, lihtsamalt keerulisemale. Omandatud teadmiste ja oskuste rakendamine ülesannete lahendamisel.

I õppeaasta

Joonistamise õppesisu

Klassikaliste joonistamisharjumuste ja -võtete omandamine.

Põhiliste joonistusvahendite, -materjalide ja -võtetega tutvumine.

Joonte omadustega tutvumine. Graafiline märk ja selle omadused. Joonte tüübid. Joonistuse ülesehituse aluste omandamine. Natüürmordi konstrueerimine. Lihtsamad üldistamisvõtted ja nende rakendamine. Valguse ja varju kasutamine.

Visandamise alused. Faktuuri edasiandmine. Oma- ja langeva varju omadused. Varjud eri kujuga esemetel. Läge ja refleks.

Inimese kujutamise alused.

Joonistuse ülesehituse keerukamad vormid. Joonte funktsioonide rakendamine. Pinnakäsitus ja tonaalsus. Perspektiiviõpetuse alused. Inimfiguuri kujutamine. Pea ehitus ja portree.

Mälu järgi joonistamine. Fantaasiajoonistused.

Joonte omaduste kasutamine vastavalt materjalile. Joonistuse ülesehitus. Keerulise natüürmordi konstrueerimine. Üldistamisvõtete rakendamine. Valguse ja varju kasutamine. Detailide töötlemine.

Inimese kujutamine figuurina, portreena, aktina, poolfiguurina.

Mälu järgi joonistamine.

Soovitavad õpitulemused

Õpilane:

on õppinud tundma klassikalisi töövõtteid; tunneb töövahendeid ning oskab neid kasutada erinevate ülesannete juures;

oskab visandada, joonistada natüürmorte, temaatilisi kompositsioone, figuure ja portreed.

oskab kasutada töövahendeid erinevate ülesannete juures; visandab, joonistab keerulisemaid natüürmorte, temaatilisi kompositsioone, kujutab inimesi figuurina, poolfiguurina, aktina ja portreena.

II õppeaasta

Joonistamise õppesisu

Plastilise anatoomia alused. Inimese anatoomilis-morfoloogilise ehituse tundmaõppimine.

Portree ja figuur. Jäsemete kujutamine.

Figuraalse kompositsiooni alused. Komplitseeritud portreelised lahendused. Komplitseeritud perspektiivne kujutamine.

Stiliseerimine.

Kujutamine ja tõlgendamine. Kujutava tegevuse kui protsessi teadvustamine.

Portree kui väljendusvahendite süntees. Miimika ja väljendusliigutused. Figuur ja ruum.

Figuuri staatika ja dünaamika. Viimistlusvõtete mitmekesisus.

Plastiline anatoomia. Jäsemete kujutamine.

Figuraalse kompositsiooni lahendamine. Komplitseeritud portreelised lahendused.

Stiliseerimine. Detailiseerimine. Kunstilised vabadused. Krokii.

Miimika ja väljendusliigutused. Figuuri staatika ja dünaamika. Viimistlusvõtete mitmekesisus.

Soovitavad õpitulemused.

Õpilane:

on õppinud edasi andma inimest ja erinevaid materjale; kujundab isiklikku suhet kujutatavasse; oskab valikuliselt motiivi kujutada; on joonistamise võtetes mitmekesine; oskab ise endale ülesandeid püstitada, tõstatada joonistamisealaseid probleeme ja huvituda nende lahendamisest; oskab pöörata tähelepanu pildi terviklikkusele; on leidmas endale isikupärast joonistamisviisi.

oskab kujutada inimest ja erinevaid materjale; oskab valikuliselt motiivi kujutada; on joonistamise võtetes mitmekesine;

oskab valida motiivi; lahendada joonistamisalaseid probleeme; oskab joonistada terviklikku pilti; on isikupärane ja mitmekesine ning saavutanud kunstilise vabaduse.

9.2. Maalimine

Maalimise õpetuse eesmärgid

Õpetada oskust kujutada tegelikkust. Õpetada väljendama oma meeleolu värvide abil. Ainekavasse haarata võimalikult palju maaliõpetuse üldprobleeme ja käsitleda neid 12- 17-aastaste laste tasemel.

I õppeaasta

Maalimise õppesisu

Töövõtete, tööasendi ja klassikalise maali aluste täielik omandamine.

Natüürmordi seadmise alused stuudiotöös ja selle rakendamine.

Õpilane kuuleb loenguid primaar-, sekundaar- ja tertsiaarvärvidest, soojadest ja külmadest toonidest ja kontrastvärvidest.

Värvisegamis- ja pinnakatmisharjutused.

Lihtsavormiliste esemetega natüürmortide maalimine, tähelepanu pööramine põhiliselt värvierinevustele.

Ühevärviline maal, tähelepanu põhiliselt seadeldise heletumedusrütmil, esemete vormil.

Temaatilised ja fantaseerimisvõimalusi pakkuvad kompositsioonid, esemed muutuvad keerukamaks. Kasutatakse erinevast materjalist esemeid ja kangaid.

Natuurist maalimine natüürmortide järgi. Portree- ja figuurmaal modelli järgi.

Dekoratiivpinnalised ja ruumilised ülesanded.

Keeruline natüürmort. Etüüdid natüürmortidest, interjööri, autoportreest, kaasõpilastest.

Ilmastikunähtuste nagu vihm, udu, torm edasiandmine.

Plastiline anatoomia. Portree ja figuuri maalimine modelli järgi.

Modell eririietuse ja draperiidest fooniga.

Abstraktsed või figuraalsed sümbolistlikud, fantaasiat virgutavad maalid.

Figuur ruumis, figuuri ümbrusel ja ruumil suurem osakaal.

Maalimine toimub guašš-, akrüül- ja õlivärvidega.

Soovitavad õpitulemused

Õpilane:

oskab kasutada maalimisel kasutatavaid värve nagu guašš, akvarell, õlipastell; tunneb värvide erinevusi ja kasutamise võimalusi, on õppinud tundma töövahendeid ja oskab neid valida erinevateks ülesanneteks;

oskab oma vanuse kohaselt maalida natüürmorte ja temaatilisi kompositsioone; teab primaar-, sekundaar- ja tertsiarvärve, sooje ja külmi toone, kontrastvärve.

oskab ise endale ülesandeid püstitada, tõstatada maalialaseid probleeme ja huvituda nende lahendamisest; oskab pöörata tähelepanu pildi väljendusrikkusele, koloriidile ja terviklikkusele;

on omandanud isikupärase maalimisviisi.

II õppeaasta

Maalimise õppesisu

Erinevate maalitehniliste võtete kasutamine nagu täppiv ehk puäntillistlik, laia pintsliga üldistav ehk laseeriv, kollaa_ ja ekspressionistlik meeleolumaal. Visandid poolfiguurist, figuurist, portreest, sh iseendast ja ruumist.

Õpitakse maalima akrüülvärvidega.

Natüürmordid on koostatud keerulistest esemetest, mõnel juhul kasutatakse värvilist valgust.

Põhiülesanne on portree ja figuurmaalil modelli järgi.

Koopia tegemine originaalmaalist.

Maalimine toimub guašši- ja akvarellvärvidega. Kasutatakse segatehnikaid ja õlipastelle.

Suund ettevalmistusele kõrgkooli astumisel.

Maalitakse valdavalt modelli poolfiguurina, täisfiguurina, aktina, portreena nii pikemaajaliselt kui visandlikult, lihtsas ja keerulises poosis ja rakursi alt.

Maalitakse interjööri ja natüürmorte.

Figuraalse kompositsiooni lahendamine. Individuaalsed ülesanded.

Soovitavad õpitulemused

Õpilane:

on õppinud edasi andma erinevaid materjale;

oskab maalida natüürmorte ja portreed;

modelleerib portrees värvi ja hele-tumeduse abil vormi;

lahendab sümbolistlikke, abstraktseid ja dekoratiivseid ülesandeid;

oskab kasutada akrüülvärve; oskab kasutada segatehnikaid ja -materjale.

on omandanud peamised maalimistehnikad;

oskab töötada akvarellide ning katevärvidega;

omab kõrgkooli astumiseks vajalikke näidistoid.

9.3. Kompositsioon

Kompositsiooni õpetuse eesmärgid

Kompositsioon on üks olulisemaid õppeained kunstierialal, mis kujundab õpilase loomingulist maailmanägemust, arendab kujundilist mõtlemist ja individuaalset võimekust. See õppeaine omab tihedat sidet joonistamise, maalikunsti ja skulptuuriga.

Kompositsiooni tundides õpitakse pliiatsi-, hariliku sule, pintsli-, akvarelli-, guašši-, pastelli- ja teisi tehnikaid. Kompositsiooniga seostub ka värvusõpetus, et selgitada vastastikuseid mõjusid, kontrastide ja koloriidi tekkimise probleeme, värvuste psüühilisi mõjusid.

Üldkompositsiooni alla kuulub ka dekoratiivne kompositsioon, mis hõlmab dekoratiivse kujunduse nähtusi, õpetab tundma rahvuslikku ornamentikat ja looma uusi ornamente kasutades pinna jaotamisel tasakaalu.

I õppeaasta

Kompositsiooni õppesisu

Üldkompositsiooni alused. Kompositsiooni mõiste. Tasapinnaline ja ruumiline (2- ja 3-mõõtmeline) organisatsioon. Kompositsioonilise ülesehituse alused. Tegelikuse interpreteerimine. Kunstilise kujundi loomine.

Rütm ja dünaamika. Geomeetriliste ridade kombineerimine. Vertikalism ja horisontalism. Kontrasti avaldumisvormid (vormi-, värvuse- ja faktuurikontrast). Kontrastsed paarid.

Jooned ja pinnad. Joonte ja pindade liigid. Kompositsioon geomeetriliste ja orgaaniliste (korrapäraste ja ebakorrapäraste) pindadega. Pindadevahelised proportsioonid. Pindade suhe tervikusse. Figuur ja foon. Siluett. Dominantsed ja mittedominantsed (aktiivsed ja passiivsed) pinnad. Pinnafaktuur ja -tekstuur. Dekoratiivsed pinnad.

Teema ja süsee. Teema ja süsee sidumine. Kompositsiooni elementide vastavus süseele. Temaatiline mitmekesisus. Motiivi valik.

Valgus ja värv. Valguse omadused ja tähtsus. Valgus looduses ja tehiskeskkonnas. Tegelik ja illusoorne valgus. Valgus ja vari.

Soovitavad õpitulemused.

Õpilane oskab:

Tunneb peamisi kompositsioonialaseid mõisteid;

rühmitada kompositsioonelemente mõtte ilmekama avamise huvides; perspektiivis kujutada ruumi ja inimrühmi;

ideekavandite loomisel läbi töötada kompositsiooni üldsuundi;

tunnetada tonaalseid värvuste vahekordi ja neid oma loomingus kasutada.

Kompositsiooni meistriclass.

Õpetaja loob koostöös õpilastega konkreetse õpperühma ainekava.

Otsustatakse ainekava peamine suund ning töötatakse välja õppeaasta eesmärgid.

Soovitavad õpitulemused sõltuvad valitud ainekava suunast.

II õppeaasta

Kompositsiooni õppesisu

Tasakaal. Tasakaalu tingimused. Sümmeetriline ja ebasümmeetriline tasakaal. Staatus ja dünaamilisus. Horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne ja radikaalne tasakaal. Ülaosa - alaosa, vasak - parem.

Proportsioon ja mõõt. Proportsioneerimine ja mastaap. Proportsioonisüsteemide mitmekesisus. Moodul ja kaanon. Geomeetrised progressioonid. Kuldlõige.

Värvus. Värvuste omadused ja värvusring. Akromaatilised ja kromaatilised värvused. Mono- ja polükroomia. Värv ja vorm. Värvitoon. Tonaalsus. Värviharmoniad. Värvuste segamine. Külmad ja soojad toonid. Primaar-, sekundaar- ja tertsaarvärvused. Lokaalvärv. Täiendvärvused ja nende vastastikune mõju. Hele-tumetus ja küllastatus. Värvuste optilised efektid. Värvuste funktsioonid ja rakendusvõimalused. Värvus ja kultuuritraditsioon. Värvuste psühholoogiline mõju.

Kompositsiooni seos teiste kunstiliikidega (muusika, teater, video). Kineetilise kunsti aluste tundmaõppimine.

Soovitavad õpitulemused.

Õpilane oskab:

leida ja märgata kompositsioonilist tasakaalu;

hinnata loogiliselt proportsionaalsust ja mastaape;

sügavamalt tunnetada värvuste emotsionaalseid mõjusid ja sellest lähtuvalt uusi värvuste kombinatsioone ja koloriiti;

leida kompositsiooni puudutavaid seoseid teiste kunstiliikidega (muusika, teater, film)

Kompositsiooni meistrikläss.

Õpetaja loob koostöös õpilastega konkreetse õpperühma ainekava.

Otsustatakse ainekava peamine suund ning töötatakse välja õppeaasta eesmärgid.

Soovitavad õpitulemused sõltuvad valitud ainekava suunast.

9.4. Vormiõpetus

Vormiõpetuse eesmärgid:

Tutvumine kolmemõõtmeliste kunstiliste objektide ja nende loomisega.

Saada ülevaade vormimaailmast ja selle ruumilise organiseerimise printsiipidest.

Tutvustada skulptuuri ajaloolise arengu põhietappe ja kaasaegse vormiõpetuse suundi.

Õppida tundma plastilis-mahulise modelleerimise ja -konstrueerimise võtteid ja vahendid.

Arendada vaatlus-, kujutamise- ja eneseväljendamisoskust

I õppeaasta

Vormiõpetuse õppesisu

Sissejuhatus vormimaailma.

Maailma vormiline mitmekesisus. Skulptuuri olemus ja spetsiifika.

Kolmemõõtmelise kujutamise viisi võrdlemine kahemõõtmelisega.

Ruumiliste objektide vaatlemine ja kompimine.

Ruumilis- mahulise organisatsiooni põhiprintsiibid. Ruumilisuus ja plastilisuus.

Põhiliste modelleerimisvahendite, -materjalide ja -võtetega tutvumine.

Klassikalise modelleerimistehnika alused. Voolimine savis.

Voolimisplakate ja improviseeritud abivahendite kasutamine.

Liikumise olulisus modelleerimisel. Distsantsi teadlik muutmine. Pöörleva aluse kasutamine.

Mõõtmine ja võrdlemine. Silma ja käe töö koordineerimine.

Elementaarteadmised skulptuuri materjalidest.

Skulptuuri funktsionaalne mitmekesisus.

Skulptuuri liigid (vaba- ja pisiplastika, reljeefkunst).

Skulptuuri dekoratiivsed funktsioonid.

Vormiõpetuse põhimõisted.

Mass ja maht. Suur ja väike vorm. Kerge ja raske vorm. Vormikontrastid.

Telgede markeerimine. Horisontaalsus, vertikaalsus ja diagonaalsus.

Vaated ja siluett. Toetuspunktid. Plastilised punktid ja nende seos tervikuga.

Esi- ja tagaplaan. Ülaosa ja alaosa. Skulptuurne tervik ja selle liigendamine.

Vormielementide ühendamise võtted.

Figuraalne kompositsioon ümarplastikas ja reljeefkunstis.

Figuraalse kompositsiooni temaatiline mitmekesisus. Ühe- ja mitmefiguuriline kompositsioon.

Figuraalsete gruppide paigutamine. Ülesanded lähtuvad I õppeaasta raskusastmest.

Inimfiguur - tegevuste kujutamine. figuuri ja esemete seostamine ja vormiline ühtsus.

Loomafiguuride plastiline variatiivsus.

Vormi väljendusrikkus.

Vormi idee väljendajana. Sisu ja vormi vastavus. Vormi väljendusrikkuse tõstmise lihtsamad vahendid.

Pinnakäsitlus meeleolu edasiandjana.

Isikupärane kujutamine ja ekspressiivsus.

Soovitavad õpitulemused:

Õpilane:

tunneb skulptuuri põhimõisteid, skulptuuri liike; oskab modelleerida klassikaliselt pöörleval alusel, mõõta ja võrrelda mahtusid.

Vormiõpetuse meistrikläss.

Õpetaja loob koostöös õpilastega konkreetse õpperühma ainekava.

Otsustatakse ainekava peamine suund ning töötatakse välja õppeaasta eesmärgid.

Suundadeks võivad olla näiteks klassikaline modelleerimine voolimissavist,

keraamikatehnikate kursus, vormiõpetuse ülesannete lahendamine uutest ja kaasaegsetest materjalidest, futuristliku ja kineetilise kunsti suund, maakunst jpt.

Soovitavad õpitulemused sõltuvad valitud ainekava suunast.

II õppeaasta

Vormiõpetuse õppesisu

Vormiõpetuse põhimõisted lisaks eelneval õppeaastal õpitule.

Vormide tüpoloogia. Avatud ja suletud vorm. Kumer ja nõgus vorm. Vormihari ja vormipõhi.

Skulptuuri omaruum. Osa ja tervik. Tsentri ja perifeeria. Monoliitsus ja fragmentaarsus.

Vormielementide ühendamine (lõikumine, neeldumine jms.). Ruumi ekstensiivne ja intensiivne

kasutamine.

Orgaanilised ja geomeetrilised vormid. Kehad. Staatiline ja dünaamiline kompositsioon.

Mass ja maht.

Masside konstruktiivsed omadused. Masside reaalne ja visuaalne raskus. Mahtude suhe ja tasakaal.

Proportsioonid ja mastaap. Kombinatorika alused. Tasakaalu tingimused. Sümmeetriline ja ebasümmeetriline tasakaal.

Ümarplastika ja reljeef.

Kõrg-, pool- ja madalreljeef. Reljeefi spetsiifika. Ruumilise illusiooni loomine reljeefis.

Vormi eesmärgipärane ja süsteemne deformeerimine.

Sügavustunnuste kasutamine. Valguse osa reljeefse kujutise tekkimisel. Valgus ja vari skulptuuris.

Keerukamad modelleerimisvahendid ja -võtted.

Tugialuse (karkassi) kasutamine. Aluste tüübid. Loodimine.

Pinnatöötlus, faktuuri ja tekstuuri kasutamine. Töövahendi jälje väärtustamine.

Karakteriseerimine ja fantaseerimine.

Keskkonnaobjektide karakterised tunnused. Floora ja fauna iseloomulike tunnuste eristamine ja analüüs. Figuuride karakter ja liikumine. Realistlikud ja fantastilised vormid ning nende ühendamine. Fantaasiakompositsiooni liigid.

Rütm ja dünaamika.

Elementide ühendamise võtted. Korduste kasutamine. Elementide ja intervallide varieerimise võtted ja printsiibid. Rütmi ja seriaalsus. Rütmide tüübid.

Inimese plastiline kujutamine ja sellega seonduvad uued mõisted.

Pea konstruktsioon. Aktiivsed skeletipunktid. Pea sidumine õlavöötmelega. Õlavöötme ehitus.

Kaela üldvorm. Näoosade analüüs (silm, kõrv, nina jms.). Näolihaste jaotumine. Juuste üldistatud kujutamine. Jäsemete ehitus ja plastika. Liigete ehitus, funktsioon ja seos välise vormiga. Liigutuste amplituud.

Soovitavad õpitulemused:

Õpilane:

tunneb vormiõpetuse põhimõisteid I ja II õppeaasta sisu lõikes; kasutab modelleerimisel tugikarkasse; omab karaktersete üksikobjektide ja gruppide komponeerimise kogemust.

Vormiõpetuse meistriklass.

Õpetaja loob koostöös õpilastega konkreetse õpperühma ainekava teiseks õppeaastaks. Otsustatakse ainekava peamine suund ning töötatakse välja õppeaasta eesmärgid. Õppekava võib jätkata esimesel õppeaastal võetud suunda või liikuda edasi uues suunas. Suundadeks võivad olla näiteks klassikaline modelleerimine voolimissavist, keraamikatehnikate kursus, vormiõpetuse ülesannete lahendamine uutest ja kaasaegsetest materjalidest, futuristliku ja kineetilise kunsti suund, maakunst jpt. **Soovitavad õpitulemused** sõltuvad valitud ainekava suunast.

9.5. Kunstiajalugu

Kunstiajaloo aine on kõikide kunstierialal õpitavate ainete vaheliseks siduvaks aineks, kus süvendatakse teadmisi kunstiliikide ja ajaloo kohta ja antakse ülevaade kunstiajaloost laiemas kultuuriloolises maailmapildis.

I õppeaasta

Kunstiajaloo õppesisu

Kunstiajaloo meistriklass.

Õpetaja loob koostöös õpilastega konkreetse õpperühma ainekava. Otsustatakse ainekava peamine suund ning töötatakse välja õppeaasta eesmärgid. Et muuta kunstiajaloo õppimine veelgi põnevamaks võib traditsioonilise kronoloogilise suuna asemel kasutada temaatilist lähenemist, „tipult tipule” ehk ühe kunstniku kaudu kunstiajaloo perioodi tutvustamist, tegevuskunsti suunda kunstiajaloo tundaõppimisel jpm. **Soovitavad õpitulemused** sõltuvad valitud ainekava suunast.

Temaatilise lähenemise puhul võib käsitleda järgnevaid teemasid:

Mida annab kunst, mis kasu sellest on, mis on tema funktsioon. Kunst seoses filosoofiaga, teadusega.

Kunstide spetsiifikast. Kuidas mõjustavad teose temaatikat vahendid, mida kunstnik kasutab.

Looduse ja kunsti vahekorra. Missugused on need nõuded, mida oleme harjunud esitama kunstiteostele. Tinglikkus, usutavus jne. Näited eri maade kunstist.

Kuidas sünnib kunstiteos. Erinevad keerdkäigud ideest valmis pildini.

Fantaasia ja fantastika. Reaalsed ja irrealsed mõttekujutused, opereerimine mittekogetud nähtustega. Näiteid kunstiajaloost.

Allegooria ja sümbolika. Abstraktse mõiste nähtavaks tegemine on allegooria.

Tunnusmärk, parool, salasõna on sümbol. Kes, kus ja kuidas seda kunstis on kasutanud.

Kunstniku oma stiil. Selle kujunemise lugusid.

II õppeaasta

Kunstiajaloo õppesisu

Kunstiajaloo meistriklass.

Õpetaja loob koostöös õpilastega konkreetse õpperühma ainekava.

Otsustatakse ainekava peamine suund ning töötatakse välja õppeaasta eesmärgid.

Et muuta kunstiajaloo õppimine veelgi põnevamaks võib traditsioonilise kronoloogilise suuna asemel kasutada temaatilist lähenemist, „tipult tipule” ehk ühe kunstniku kaudu kunstiajaloo perioodi tutvustamist, tegevuskunsti suunda kunstiajaloo tundmaõppimisel jpm.

Soovitavad õpitulemused sõltuvad valitud ainekava suunast.

Temaatilise lähenemise puhul võib käsitleda järgnevaid teemasid:

Virtuooslikkus. Mis see on, kes seda on, näiteid, lugusid ja anekdoote kunstnikest.

Ühekülgus ja mitmekülgus kunstis. Kes oskab ja suudab palju ja mida, kes vähe või eimidagi.

Kunstniku silmaring. Kuidas ja mille abil avardub silmaring. Näited suurvaimudest.

Vaataja isiklik arvamus. Kuidas ja mis alustel saab hinnata kunstiteoseid.

Kunstiteadus. Kunstiteooria, kunstiajalugu, kunstikriitika.

Mille alusel varieerub kunstiteoste hind.

Kunsti kogumisest. Kunstikogumine Vana- Roomas, renessansiajastul, erakollektsionäärid. Kuidas koguda kunsti.

Võltsitud kunst. Aegu ja põhjuseid kunsti võltsimiseks.

Vaataja ja kunstiteos. Kunsti analüüsimisest eelarvamusteta.

Keraamika

Keraamika õppesisu

Keraamikaõpetuse eesmärgiks on õpetada keraamiliste esemete vormimise ja dekoreerimise võtteid, arendada käsitööoskusi ja käelist osavust ning vormitunnetust. Keraamikaõpetus kätkeb endas seoseid mitmete teiste õppeainetega: kompositsioon, vormiõpetus, kunstiajalugu, joonistamine. Praktikas õpitakse valmistama nii traditsioonilist kui modernset keraamikat. Rahvuskultuur ja selle hoidmise raames tutvustatakse traditsioonilisi töövõtteid ning käiakse muuseumides pärand esemetega tutvumas.

Keraamiliste esemete valmistamine ja dekoreerimine.

Esemete vormimine: ühest savitombust muljumise teel, spiraaltehnikas savilindist, saviplaatide kokku kleepimise teel. Esemete vormimine ja dekoreerimine arendades vilumust juba omandatud tehnikais. Mustrite vajutamine voolimispulgaga, templitega, pealevoolitud mustritega, graveerimisega, muude materjalidega (nöörid, tekstiil, taimed jms.), glasuuridega.

Uued tehnikad

- Esemete vormimine – treimine potikedral, nerikomtehnika, vormi valmistamine ja selle kasutamine
- Esemete dekoreerimine – pastillaaž, reservaaž, sgrafiito

Keraamika ajalugu

Keraamiline pärand Eestis, ERM- külastamine, võimalusel tutvumine maapõletus tehnikaga.

Moodne keraamika, ekskursioonid keraamikute ateljeedesse

Materjaliõpetus

Erinevad keraamilised savid, nende omadused ja kasutamine. Savi kuivatamine ja põletamine.

Erinevad glasuurid, nende omadused ja kasutamise põhivõtted. Angoobid, nende omaduse ja töötamise tehnikad. Nerikomtehnika.

Soovitavad õpitingimused

Keraamikaringi läbija tunneb kõiki käsitletud töövõtteid ja on vastavais tehnikais valmistanud esemeid (dekoratiivne reljeefplaat, erinevad tüüpi nõud, disainiülesandena kell vms).